

Enric Canet: "Déu no és a dalt, és al mig de la misèria del món"

08/01/2018 - Ara

El periodista Antoni Bassas entrevista a l'educador, biòleg i escolapi, Enric Canet. Seguidament reproduïm l'entrevista.

Com està el Raval des dels atemptats de l'agost?

Teníem por que hi hagués islamofòbia, però el Procés ho ha arrossegat tot. Tot i que una usuària del Casal va morir en l'atac, els nanos del barri ho van trobar una mica distant. Com si hagués passat en un altre lloc. Va passar un dijous, que encara estàvem preparant colònies. El dilluns hi anaven i vaig dir als educadors que en parlessin amb els nanos. Els sirians sí que estaven afectats, perquè han viscut en la seva pell la guerra, i es van tancar en ells mateixos. Home, segur que els va afectar la mort de tota aquella gent, però, de fet, molts d'aquests nens i joves han viscut altres morts a la seva vida.

A les eleccions del 21-D, al Raval va guanyar Ciutadans, amb 3.112 vots sobre 12.000. La suma dels partits independentistes fa uns 5.000 vots i la suma dels partits del 155, 5.700. Li quadra aquest resultat?

El Raval, com Barcelona mateix, és molt heterogeni. I hi ha els que no van poder votar perquè no tenen papers o nacionalitat. Llavors, dels que van anar a votar hi ha tota una colla de gent que té por. No acaben de saber que són a Catalunya i que és casa seva. Molta gent té la nacionalitat espanyola i no sap que és a casa seva. Tenen un DNI que els diu que són espanyols i llestos. Tinc relació amb molta gent d'origen andalús de l'Hospitalet que avui en dia encara tenen por que arribin els independentistes i els facin tornar a casa seva. Aquesta por ha fet també votar partits unionistes, és evident. I, per descomptat, també hi ha un sentiment de molta gent del país que se sent espanyola.

Com eren i com són les famílies que venen al Casal?

Quan vaig començar fa 25 anys eren famílies d'origen espanyol, en situacions dramàtiques i que depenien dels serveis socials: fills de la prostitució, gent del tràfic de drogues... Actualment són nanos catalans. No només perquè per a mi tots els nanos que viuen aquí són catalans, sinó perquè han nascut aquí. L'origen de les seves famílies, en un 90%, és extracomunitari, pakistanesos o llatinoamericans de famílies molt més estructurades, amb prou diners per poder viatjar cap aquí. Fins i tot moltes mares pakistaneses tenen títols universitaris al seu país, més que els pares. Ells van venir abans i les mares van estudiar. Aquestes dones pakistaneses, al seu país segurament ni haurien treballat, haurien viscut del marit. Quan viuen aquí, elles es veuen en un altre món, empoderades com a persones, i veuen que poden ajudar econòmicament. Si aquestes dones comencen a treballar vol dir que necessitaran la llengua, i s'hauran de relacionar. I ho faran amb gent que no és del seu nucli tancat, del seu país.

Vostè treballa al Raval, i quan acaba de treballar se'n va a casa, i viu a la Mina.

[Riu.] Arribo tardíssim a casa. Hi arribo per dormir, gairebé no conec veïns. Conec els que fan vida nocturna o s'aixequen molt aviat.

Ja m'ha entès... D'això se'n diu una opció de vida.

És una opció, sí. Jo soc escolapi, i teníem una comunitat a la Mina, i l'any 1992 vaig anar a veure qui manava i vaig dir-li que volia deixar l'escola tradicional i anar al Casal dels Infants per treballar allà. Em va proposar que anés a viure a la Mina, que és la comunitat que s'adaptava més al meu estil. Som tres escolapis en un piset petit com tots els del barri de la Mina. Tenim tres habitacions i nosaltres ens ho fem tot.

Vivint a la Mina i treballant al Raval, com veu aquesta part de la societat?

Recordo quan Catalunya es va estructurar als barris a través dels capellans obrers, al PSUC i al PSC de l'època, i allò els va lligar a la societat catalana. El PSUC va ajudar moltíssim, el trobo a faltar. Aquella gent que en aquell moment va estructurar els barris perquè hi vivia. Les entitats socials són molt importants: els casals, els ateneus, els esplais, els agrupaments, els centres cívics, el Lokal anarquista... això és el que aguanta la nostra societat. Les festes populars són fonamentals per a l'acció comunitària, tot allò que sigui inclusiu, no faci fronteres, que tota la gent del barri hi estigui convidada i vulgui transformar la societat, això és acció comunitària.

¿Podem definir empoderament i transformació?

Empoderament és tot allò que fa que una persona i un col·lectiu prenguin consciència de la seva realitat política de transformació de la societat per millorar-la. Això és la política, per a mi.

Tot just començar, m'ha dit allò que hi ha gent que no saben que viuen a Catalunya. Com ho hauríem de fer perquè ho sàpiguen?

Buf. Crec que és una cosa que es fa per osmosi. La gent que ha anat a la universitat s'ha sentit part de Catalunya. A vegades

la gent que hem tingut als barris obrers, la Florida de l'Hospitalet, han sentit que no formaven part de tota la societat que ha anat evolucionant. Això va ser un problema molt seriós a la Catalunya de després de la Transició. D'aquí ve molt el tema de les *hermandades rociaras*, que apareixen als anys 80 de tota la gent que es va sentir desvinculada del catalanisme. Hem fet barris molt segregats. I després, el català. Nosaltres hem de mantenir la llengua catalana com a vehicular d'aquest país. Això la gent ho entén, tot i que no la parlin. La gent vol ensenyament en català per als seus fills i no tenen cap problema.

Quina és la lliçó de l'1 d'octubre, per a vostè?

Va ser impactant. Recordo quan estava fent la cua amb gent de totes les edats, i es temia l'arribada de la policia i la gent aguantava. Quan em preguntaves què entenia per *empoderament*, no sé expressar-t'ho, però fent cua vaig entendre què volia dir *empoderament*. Aquella cua empoderava. Cadascú anava prenent consciència que ell era important, i que en un moment determinat potser hauria de plantar cara, amb els altres, tots junts fent una frontera. Sento que l'1-O serà un impacte inesborrable en la memòria de la gent. Ens durarà generacions. Dir que podem vèncer el poder em va recordar molt la Transició, aquella capacitat de dir que l'empoderament és dintre de nosaltres, com a col·lectiu. I amb perdó del que digui alguna gent, però aquell moment va ser d'una alta violència. Vaig anar després a veure el col·legi dels escolapis de Sant Antoni, on havien esbotzat la porta d'entrada, i això fa ràbia als estudiants, que van veure com els violaven l'escola. Igual que dir que va haver-hi violència o odi a la rambla de Catalunya el 20 de setembre, on vaig estar-hi estones. La gent va estar molt controlada. Els conec molt, i m'estimo molt el Jordi Sánchez i el Jordi Cuixart, perquè es pugui dir que són gent violenta o amb odi.

¿Això també ens està empoderant o ens està afeblint?

Em sap greu per ells, però crec que ens està empoderant. Ho ha demostrat el 21-D: hi ha dos milions de persones que segueixen pensant i votant de la mateixa manera i s'haurà de trobar alguna solució política a això. Ara, també hem de saber que hi ha una gent que té un sentiment contrari. El més profund de les persones és la pell, i allò que toca la pell, els sentiments, la gent ho viu. Hem de tornar a vertebrar. Aquí tenim una feina fonamental tots.

Com la tenim, l'Església catòlica?

Poc catòlica. *Catòlic* vol dir universal. Quan es va fer la divisió, els ortodoxos van dir que eren els de la recta doctrina, l'ortodòxia, i els altres eren els *catos*, els universals. I no és universal. Està tancada en el seu món. Quan llegeixo els escrits del cardenal de Barcelona, em fa la sensació que parla poc de la societat. Parla de l'Església. I l'Església que no serveix la societat, deia un bisbe, no serveix per a res. Totes les parròquies que no es dediquin a fer missió del regne, no fan res. I la missió del regne no és donar menjar ni fer cues per a la roba. No. La funció del regne vindria amb l'acció comunitària. Ha de ser transformadora, empoderadora i inclusiva. Crec que la funció fonamental de l'Església és generar transformació al món, no de petites transformacions, com Càritas, que fa una funció molt interessant, sinó d'ajudar a crear una societat on es visquin valors d'igualtat, justícia i fraternitat.

I Déu on queda, en tot això?

Déu queda allà. Crec en la fe, però la fe et fa transformar, tirar endavant, t'impulsa cap a fora o no té cap sentit. Quan veig ara moltes tradicions d'interiorització, veig que confonen l'espiritualitat amb la interiorització. L'esperit i la interiorització no tenen res a veure. La interiorització és el que et serveix per intentar entrar cap a tu. L'esperit és allò que t'expulsa de tu i t'envia al món. L'espiritualitat és allò que et treu de tu mateix, que t'envia cap al món a treballar amb la gent del món, i a confiar en la gent del món. És confiar que l'esperit és universal i, si creiem en l'Església catòlica, que l'esperit és en totes les persones del món. Crec que Déu no és a dalt. És al mig de la misèria i del dolor del món, a l'interior de les persones i en els moviments de la gent. El déu de Jesús és un déu fràgil que treballa en la fragilitat de les persones. A dalt no el trobarem mai. L'Església no ha de lligar a dalt, ha de lligar a baix. No sabem ben bé què és Déu. El problema del cristianisme, i sobretot del catolicisme, és que ha fet una imatge de Déu fixa. I sempre que fixem la imatge de Déu, ja l'hem perdut. Hem fet un ídol.

Quina és la seva cita favorita dels Evangelis?

Ui, ui. "El qui no està amb mi està contra mi". Els poders econòmics, els poders polítics i els poders religiosos estan contra mi. Tot el que sigui servei, està al meu favor. Crec que Jesús era de deixar-se estar de tota la gent que no estigui al servei dels altres. No sé què em passa en el món que visc, que sovint tinc més proximitat amb els ateu que amb els creients.

¿En parla d'això amb algú de la jerarquia?

No m'ho pregunten. M'he trobat amb pocs bisbes amb els quals pugui parlar de tu a tu. Recordo dos casos de bisbes amb els quals vaig poder fer-ho. Tenen tendència a posar-se en un altre nivell, i llavors se'm fa difícil parlar amb ells. No m'ho han preguntat mai.

